

Trends & ontwikkelingen

Gemeente Ooststellingwerf

02/26

Planbureau
Fryslân

Brede welvaart in beeld: hoe staat Ooststellingwerf ervoor?

Hoe gaat het écht met Ooststellingwerf? Hoe staat de gemeente ervoor op het gebied van gezondheid, welzijn, werk, wonen en leefomgeving? En hoe ontwikkelen deze aspecten zich door de tijd heen?

Deze publicatie brengt in kaart hoe het staat met de brede welvaart in Ooststellingwerf – nu én richting 2040. Het rapport laat zien waar het goed gaat, waar zorgen ontstaan en op welke punten de gemeente en haar inwoners voor grote keuzes staan. Want hoewel inwoners hun leven gemiddeld als positief ervaren, wijzen de onderliggende cijfers op een aantal hardnekkige trends: een snel ouder wordende bevolking, druk op het zorgsysteem en verenigingsleven, een kwetsbare arbeidsmarkt, groeiende mentale belasting en zorgen over leefbaarheid en klimaat.

Deze ontwikkelingen raken niet iedereen in gelijke mate. Met name inwoners met een lagere sociaaleconomische positie blijken op meerdere terreinen minder weerbaar (Planbureau Fryslân, 2024). Dat maakt het belangrijk om nú het gesprek te voeren over de toekomst: hoe zorgen we ervoor dat Ooststellingwerf ook in 2040 een plek is waar mensen gezond, verbonden en met perspectief kunnen leven?

Deze vierjaarlijkse publicatie – gekoppeld aan de gemeenteraadsverkiezingen – biedt bestuurders, beleidsmakers en inwoners handvatten voor onderbouwde keuzes. Alle cijfers zijn terug te vinden in een [online dashboard](#), dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Welke rol spelen vergrijzing en ontgroening in Ooststellingwerf?

Toename 65-plussers in Ooststellingwerf

Ooststellingwerf heeft net als de rest van Fryslân steeds meer te maken met vergrijzing. Zo is de verwachting dat er in 2040 bijna 3800 meer 65-plussers zijn dan in 2010. Dat is een toename van 81 procent. Op dit moment is 26 procent van de inwoners van Ooststellingwerf 65 jaar of ouder. Daarmee is de vergrijzing in Ooststellingwerf sterker dan elders in Fryslân. Verder neemt de levensverwachting toe, waardoor het aantal mensen boven de 75 jaar toeneemt. Dit wordt ook wel dubbele vergrijzing genoemd (CBS, 2025a).

Minder mantelzorgers beschikbaar

Het overheidsbeleid is er al jaren op gericht om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen. Dit vraagt om meer ondersteuning van het sociale netwerk, maar met de huidige demografische veranderingen wordt dit steeds lastiger. Mantelzorg wordt namelijk het meest verleend door 50- tot 75-jarigen (PBL, 2018). Mensen boven de 85 hebben dit over het algemeen het meeste nodig. In de komende 25 jaar zal het aantal 85-plussers behoorlijk stijgen, terwijl het aantal 65- tot 75-jarigen zal afnemen.

Daardoor zullen er veel minder potentiële mantelzorgers zijn per 85-plusser. Waar er in de gemeente Ooststellingwerf in 1990 nog veertien potentiële mantelzorgers waren per 85-plusser, is dit gedaald naar twaalf potentiële mantelzorgers op dit moment. De verwachting is dat in 2040 nog zes potentiële mantelzorgers per 85-plusser beschikbaar zijn (Provincie Fryslân, 2024).

Zorgstelsel onder druk

Het aantal (oude) ouderen in Ooststellingwerf stijgt. Over het algemeen geldt dat hoe ouder mensen worden, hoe meer zorg ze nodig hebben. Ook is de verwachting dat het aantal inwoners in Nederland met welvaartsziektes, zoals overgewicht en chronische aandoeningen, toeneemt in de komende jaren (RIVM, 2024).

Samen zorgt dit voor een hogere zorgvraag. In combinatie met de afname van het aantal potentiële mantelzorgers en een dalende beroepsbevolking leidt dit tot een toenemende druk op het zorgstelsel en stijgende kosten van de zorg.

Minder kinderen geboren in Ooststellingwerf

Ooststellingwerf heeft een lange tijd te maken gehad met ontgroening. Zo zijn er in 2025 bijna 500 (-12%) minder kinderen (0-14 jaar) dan in 2015. De verwachting is dat het aandeel kinderen de komende jaren gaat stabiliseren. Wel heeft de krimp van de afgelopen jaren invloed op de toekomst. De kinderen die de afgelopen tien jaar niet geboren zijn gaan ook niet naar school. Mede hierdoor zijn er de afgelopen jaren een aantal basisscholen gesloten in Ooststellingwerf. Dat is nu merkbaar in het voortgezet onderwijs en straks op het mbo en hoger onderwijs. Komende jaren zal de instroom op de arbeidsmarkt hierdoor ook geringer zijn.

Hoe gaat het met de mienskip in Ooststellingwerf?

Veel gevraagd van de mienskip

Ooststellingwerf heeft van oudsher veel gemeenschapszin. Inwoners doen vaker vrijwilligerswerk dan gemiddeld in Fryslân en Nederland. Er wordt er samengewerkt in verschillende verbanden, zoals het organiseren van dorps- en wijkfeesten, het opzetten van energiecoöperaties en het reilen en zeilen van het verenigingsleven.

Maar de samenleving verandert. De invloed van traditionele instituties, zoals het huwelijk en de kerk, neemt af (CBS, 2017a). Het aantal eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen neemt toe (Provincie Fryslân, 2024). Het aantal ouderen neemt toe en het aantal werkenden neemt af. Tegelijkertijd trekt de landelijke overheid zich terug en wordt er van inwoners verwacht dat zij steeds meer zelf doen. Dat roept de vraag op: hoeveel kan de mienskip aan?

Zorgen over toekomst verenigingen

Een kwart (24%) van de inwoners van regio Zuidoost Friesland maakt zich zorgen over de toekomst van hun vereniging. Dit komt onder andere doordat het steeds lastiger is om vrijwilligers te vinden voor structurele werkzaamheden, zoals bestuurstaken. De meeste inwoners willen graag dat verenigingen blijven bestaan. Slechts vijf procent vindt het niet erg als er verenigingen verdwijnen (Planbureau Fryslân, 2025a).

Minder vertrouwen in instituties, maar meer in elkaar

Het vertrouwen in instituties in Ooststellingwerf is lager dan gemiddeld in Nederland (CBS, 2025b). Hoe verder weg de overheid is, hoe minder vertrouwen er is over het algemeen. Bijna driekwart (72%) van de inwoners van Zuidoost Friesland heeft vertrouwen in de gemeente, terwijl 40 procent vertrouwen heeft in de Tweede Kamer (Planbureau Fryslân, 2025a).

Daarentegen hebben inwoners meer vertrouwen in elkaar dan gemiddeld in Nederland (CBS, 2025b).

Hoe gaat het met het welzijn in Ooststellingwerf?

Hoge tevredenheid met het leven

Inwoners van Ooststellingwerf zijn over het algemeen tevreden met het leven. Ook ervaren inwoners minder stress dan gemiddeld in Nederland (GGD Fryslân, 2025).

Eenzaamheid gedaald

In Ooststellingwerf voelt 44 procent van de inwoners zich in 2024 matig tot ernstig eenzaam. In 2022 was dat aandeel nog 48 procent. Het aandeel inwoners dat eenzaam is, is iets hoger dan gemiddeld in Fryslân (43%) en iets lager dan gemiddeld in Nederland (46%). Over het algemeen komt in Fryslân eenzaamheid voor bij alle leeftijden, maar het treft 75-plussers het vaakst (GGD Fryslân, 2025).

Aantal mensen met gezondheidsproblemen stijgt

In Ooststellingwerf wonen ongeveer net zoveel mensen met chronische ziekten als gemiddeld in Fryslân en Nederland. Door de toenemende vergrijzing is de verwachting dat het aantal gezondheidsproblemen toe gaat nemen de komende jaren. Daarbij is de sociaaleconomische status in bepaalde gebieden van de gemeente lager dan gemiddeld in Nederland (CBS, 2022). Mensen met een lagere sociaaleconomische status hebben over het algemeen een hoger risico op gezondheidsproblemen dan mensen met een hogere sociaaleconomische status.

Meer overgewicht en minder beweging in Ooststellingwerf

In Ooststellingwerf heeft 55 procent van de inwoners overgewicht. Dat aandeel is groter dan gemiddeld in Fryslân (52%) en Nederland (50%). Ook wordt er minder bewogen dan gemiddeld (GGD Fryslân, 2025).

Mentale druk op beroepsbevolking neemt toe

De komende jaren zal de druk op de beroepsbevolking toenemen als gevolg van vergrijzing en ontgroening. Steeds vaker zullen werkenden mantelzorg moeten verlenen aan hun ouders. Tegelijkertijd zijn er minder leerkrachten beschikbaar, wat leidt tot meer uitval van lessen of zelfs hele lesdagen. Ouders zullen hierdoor vaker zelf voor hun kinderen moeten zorgen. Daarnaast neemt ook de werkdruk toe: er moet meer werk worden verzet met minder mensen. Deze combinatie van factoren zorgt voor een stijgende mentale belasting (GGD Fryslân, 2025).

Hoge veiligheid in Ooststellingwerf

Fryslân behoort al jaren tot de veiligste provincies van Nederland. Ooststellingwerf is hierin geen uitzondering. Er zijn minder geregistreerde misdrijven dan gemiddeld in Fryslân en Nederland (CBS, 2025c). Ook zijn inwoners van Zuidoost Friesland minder vaak slachtoffer van traditionele en online criminaliteit dan gemiddeld in Nederland.

Hoe gaat het met de bestaanszekerheid in Ooststellingwerf?

Lager inkomen dan gemiddeld in Nederland

Het gemiddelde besteedbaar inkomen per huishouden (gestandaardiseerd) in Ooststellingwerf ligt in 2024 op 38.300 euro. Dat is vergelijkbaar met andere gemeenten met een vergelijkbaar profiel, maar wel lager dan het landelijk gemiddelde, dat 4.400 euro hoger ligt (CBS, 2025d).

Minder moeite met rondkomen

In Ooststellingwerf heeft twaalf procent van de inwoners in 2024 moeite met rondkomen. Dat is iets lager dan gemiddeld in Nederland (13%) en vergelijkbaar met Fryslân (GGD Fryslân, 2025).

Een mogelijke verklaring ligt in de lagere kosten van levensonderhoud in de regio, zoals lagere woonlasten en goedkopere voorzieningen in vergelijking met stedelijke gebieden. Ook het relatief hoge aandeel ouderen in Ooststellingwerf speelt mogelijk een rol. Uit onderzoek blijkt dat ouderen in Fryslân gemiddeld genomen minder vaak moeite hebben met rondkomen dan jongere leeftijdsgroepen (Planbureau Fryslân, 2025b).

Minder armoede en schulden

In Ooststellingwerf is het aandeel inwoners met geregistreerde problematische schulden iets lager dan gemiddeld in Fryslân en Nederland. Ook wonen er minder mensen die langdurig – ten minste een jaar – moeten rondkomen van een inkomen tot aan de lage inkomensgrens (CBS, 2025e).

Hoe gaat het met de economie in Ooststellingwerf?

Krappe arbeidsmarkt in Ooststellingwerf

Er is op dit moment al sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Dit komt deels doordat de potentiële beroepsbevolking is gekrompen de afgelopen jaren, terwijl het aantal banen steeg (Provincie Fryslân, 2024, 2025).

Het aantal potentiële werknemers zal de komende jaren ook in Ooststellingwerf flink blijven afnemen. Naar verwachting zijn er ongeveer 1400 minder mensen beschikbaar voor de arbeidsmarkt (15-75 jaar) in 2040 ten opzichte van 2025 (Provincie Fryslân, 2024). Dit zal voor toenemende krapte zorgen op de arbeidsmarkt in Fryslân, die met name voelbaar zal zijn binnen de sectoren techniek, bouw & procesindustrie en gezondheidszorg & welzijn (ROA, 2024).

Snelle ontwikkelingen in duurzaamheid en technologie

Op dit moment verandert er veel op economisch gebied. De economische actieagenda's van overheden richten zich niet alleen op het verdienen van geld, maar de nadruk wordt sterker gelegd op de bredere maatschappelijke waarde van bedrijven (Provincie Fryslân, n.d.). Duurzaamheid speelt hierin een groeiende rol. Er worden stappen gezet richting een circulaire economie, waarin afval wordt geminimaliseerd en grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt. Door als regio te specialiseren in water technologie, circulaire materialen en bodemverbetering kunnen bedrijvenclusters in samenwerking met onderwijsinstellingen werken aan innovatieve oplossingen voor globale uitdagingen met betrekking tot duurzaamheid. Fryslân is als regio wereldwijd koploper op het gebied van circulaire economie. De provincie scoort goed op het re-integreren van secundaire materialen in de economie (Circle Economy, 2025).

Daarnaast gaan digitale en technologische ontwikkelingen razendsnel. Dit zorgt ervoor dat banen veranderen of zelfs verdwijnen. Ontwikkelingen op het gebied van automatisering en digitalisering zorgen voor een inhoudelijke veranderende vraag naar arbeid. Steeds meer werkzaamheden zullen goedkoper uitgevoerd kunnen worden door computers en machines. Met het oog op de snelle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering binnen de bedrijfsprocessen, is het van groot belang dat de Friese beroepsbevolking voldoende beschikt over digitale geletterdheid. Banen die met name zullen veranderen zijn banen met veel routinematige taken.

Groot- en detailhandel grootste sector

De meeste banen in Ooststellingwerf zijn te vinden in de sector groot- en detailhandel (23%). De tweede grootste sector is gezondheids- en welzijnszorg (20%), en is ongeveer even groot als gemiddeld in Fryslân. De sectoren landbouw, bosbouw en visserij en vervoer en opslag zijn groter dan elders in Fryslân, maar vormen allebei nog geen tien procent van de werkgelegenheid (Provincie Fryslân, 2025).

Minder inwoners met een hbo- of wo opleiding

Het aandeel inwoners met een hbo- of wo opleiding in Ooststellingwerf is met 32 procent lager dan gemiddeld in Nederland (37%) (CBS, 2025f). De overheid stimuleert mensen om

te blijven leren, ook als ze al een baan hebben, maar niet iedereen doet dit evenveel. Inwoners met een mbo, hbo- of wo opleiding doen vaker een opleiding of cursus tijdens hun carrière dan inwoners met een mbo-opleiding of geen vervolgopleiding (Planbureau Fryslân, 2025b).

Hoe kan de ruimte in Ooststellingwerf optimaal worden benut?

Grote opgaven in een beperkte ruimte

De ruimte van Ooststellingwerf is een schaars goed. Op dit moment bestaat 70 procent van Ooststellingwerf uit agrarisch terrein, 21 procent uit bos en open natuurlijk terrein, en drie procent uit woningen (CBS, 2025g). Ten opzichte van Fryslân is er in Ooststellingwerf meer bos en minder binnenwater. Daarom wordt Ooststellingwerf vaak “het mooiste stukje Drenthe in Friesland” genoemd.

Om de leefomgeving van Ooststellingwerf voor toekomstige generaties leefbaar te houden nemen overheden maatregelen. Zo wordt stap voor stap overgegaan op het gebruik van duurzame energie. Ook wordt er gebiedsgericht gewerkt aan natuurherstel, waterkwaliteit en klimaat. Tegelijkertijd is er een tekort aan geschikte woningen, en zijn er plannen om extra huizen te bouwen.

Al deze overheidsplannen vergen ruimte. Hoe kan de ruimte in Ooststellingwerf optimaal worden benut?

Tekort aan (geschikte) woningen

In Ooststellingwerf is een tekort aan geschikte en betaalbare huizen (voor kleinere huishoudens en ouderen) en de verwachting is dat dit tekort gaat toenemen. De verkoopprijs van koopwoningen is gestegen en de inschrijfduur voor sociale huurwoningen is in Ooststellingwerf bijna vier jaar (Planbureau Fryslân, 2024a).

Meer huishoudens, maar kleiner

Het aantal huishoudens in Ooststellingwerf stijgt al jaren. Op dit moment zijn er ongeveer 11.633 huishoudens in Ooststellingwerf. De verwachting is dat het aantal huishoudens tot 2040 met bijna 800 gaat stijgen (Provincie Fryslân, 2024). Dat betekent dat voor deze huishoudens een geschikte woning nodig is.

De stijging van het aantal huishoudens komt met name doordat het gemiddeld aantal personen per huishouden daalt. Er zijn minder kinderen geboren en het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe, waarvan een groot deel alleenwonende ouderen.

Naast dat er meer woningen nodig zijn, is er waarschijnlijk ook behoefte aan andere soorten woningen. In Ooststellingwerf staan relatief veel middelgrote en vrijstaande woningen (CBS, 2025h). Deze zijn minder geschikt voor kleinere huishoudens en voor 65-plussers. Daarnaast kan niet iedereen een vrijstaande (middel)grote woning betalen. Mogelijk sluit vraag en aanbod van de bestaande woningvoorraad van Ooststellingwerf dus niet goed op elkaar aan.

Hoe gaat het met de leefomgeving in Ooststellingwerf?

Klimaatverandering houdt inwoners bezig

Een ruime meerderheid van de inwoners van regio Zuidoost Friesland maakt zich zorgen over klimaatverandering. Achtenvijftig procent geeft aan zich (veel) zorgen te maken, 30 procent is neutraal en dertien procent maakt zich geen zorgen. Het aandeel dat zich zorgen maakt is ongeveer gelijk aan het Friese gemiddelde (Planbureau Fryslân, 2025c). De broeikasgasemissie in Ooststellingwerf ligt hoger dan gemiddeld in Fryslân (CBS, 2025b).

Gemeenten spelen een belangrijke rol in het toekomstbestendig maken van de leefomgeving. Denk aan het tegengaan van wateroverlast, droogte en hittestress. Gevolgen van klimaatverandering waar ook Ooststellingwerf mee te maken heeft.

Zorgen over het landschap en biodiversiteit

Ook het landschap en de natuur roepen zorgen op. In regio Zuidoost Friesland vindt 37 procent van de inwoners dat het Friese landschap de afgelopen vijf jaar is verslechterd. Met name de achteruitgang van biodiversiteit wordt genoemd. Jongere generaties maken zich hier vaker zorgen over dan oudere generaties (Planbureau Fryslân, 2025d).

De meeste zorgen gaan over het verdwijnen van bomen, heggen en houtwallen. Driekwart van de inwoners uit deze regio maakt zich hier zorgen over. Daarnaast geeft ruim de helft van de inwoners aan zich zorgen te maken over de aanwezigheid van de wolf in het gebied.

Relatief weinig huishoudelijk restafval

Op het gebied van afval scoort Ooststellingwerf relatief goed. In 2024 werd per inwoner gemiddeld 133 kilo restafval geproduceerd. Daarmee hoort de gemeente bij de laagste producenten van restafval in Fryslân, samen met Smallingerland en Heerenveen (CBS, 2025i).

Hoe gaat het met de bereikbaarheid en voorzieningen in Ooststellingwerf?

Grotere afstand tot basisvoorzieningen

In Ooststellingwerf is de gemiddelde afstand tot voorzieningen groter dan gemiddeld in Nederland. De gemeente is dunbevolkt en voorzieningen zijn hierdoor minder aanwezig. Zo is de gemiddelde afstand tot een ziekenhuis of buitenpolikliniek twintig kilometer, terwijl dit landelijk gemiddeld slechts vijf kilometer is. Ook is de afstand tot een treinstation groter dan gemiddeld in Fryslân en Nederland (CBS, 2025j). Er zijn geen treinstations in de nabije omgeving van de gemeente. De eventuele komst van de Lelylijn zou hier op termijn verandering in kunnen brengen.

Minder voorzieningen beschikbaar

Door schaalvergroting en demografische veranderingen is het voorzieningenniveau in Ooststellingwerf in de afgelopen jaren afgenomen. Zo zijn er basisscholen en winkels gesloten. Deze trend wordt beïnvloed door verdere vergrijzing en ontgroening: zonder ingrijpen bestaat het risico dat ook in de toekomst voorzieningen verdwijnen.

Voor veel inwoners vormt de grotere afstand tot voorzieningen geen direct probleem, mede doordat het autobezit in Ooststellingwerf bovengemiddeld is (CBS, 2025k). Veel inwoners zijn gewend langere afstanden te overbruggen. Toch is er een groep die kwetsbaarder is: mensen die minder mobiel zijn, bijvoorbeeld door leeftijd, gezondheid of het ontbreken van vervoer, kunnen wel degelijk hinder ondervinden van het beperkte aanbod en de grotere afstanden.

Uit onderzoek blijkt dat inwoners van Zuidoost Friesland de huisarts, supermarkt en basisschool als de belangrijkste voorzieningen beschouwen. Deze basisvoorzieningen spelen een cruciale rol in het dagelijks leven en de leefbaarheid van dorpen en wijken (Planbureau Fryslân, 2025d).

Nu keuzes maken voor toekomstig geluk

De brede welvaart in Ooststellingwerf staat er op dit moment nog relatief goed voor. Inwoners geven hun leven gemiddeld een hoog cijfer en behoren tot de meest tevreden inwoners van Nederland.

Toch laat deze publicatie zien dat er ontwikkelingen zijn die de brede welvaart op termijn onder druk kunnen zetten. Denk aan de toenemende druk op de zorg, aan werkstress of aan zorgen over de toekomst van kinderen in de regio. Het zijn vragen die steeds meer inwoners herkennen: Hoe zorg ik goed voor mijn ouders? Hoe houd ik balans in mijn werk en leven? Hoe ziet de toekomst eruit voor de volgende generatie in Ooststellingwerf?

De trends in deze monitor wijzen op veranderingen die geleidelijk maar onmiskenbaar doorwerken in het dagelijks leven. Niet iedereen voelt die gevolgen in dezelfde mate. Hoewel deze rapportage gemiddelde cijfers laat zien, geldt dat sommige groepen – met name inwoners met een lagere sociaaleconomische positie – op meerdere fronten minder weerbaar zijn. Zij leven minder lang in goede gezondheid, hebben vaker financiële zorgen, en kunnen minder terugvallen op een netwerk of buffer (Planbureau Fryslân, 2024).

Dat maakt het belangrijk om nú na te denken over de toekomst. Welke richting willen we op met Ooststellingwerf? Welke keuzes zijn nodig om de brede welvaart ook op de langere termijn te behouden – voor iedereen? Niet alles ligt binnen de invloedssfeer van de gemeente en haar burgers, maar op sommige thema's valt wel gericht bij te sturen.

Ooststellingwerf in 2040 zal er anders uitzien dan vandaag. De vraag is: neemt de gemeenschap de regie over veranderingen, of laat het die veranderingen over zich heen komen? Deze monitor biedt inzichten die kunnen helpen om onderbouwde keuzes te maken – vandaag, voor het geluk van morgen.

Bronnen

- CBS. (2017a). *Worden we individualistischer?*
<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/52/worden-we-individualistischer->
- CBS. (2022). *Sociaaleconomische status.*
<https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85900NED#shortTableDescription>
- CBS. (2025a). *Statline: Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/03759ned/table?ts=1714116298955>
- CBS. (2025b). *Regionale Monitor Brede Welvaart 2025.*
<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator>
- CBS. (2025c). *Geregistreerde criminaliteit; soort misdrijf, regio.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83648NED/table>
- CBS. (2025d). *Inkomen van huishoudens.*
<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/86161NED/table>
- CBS. (2025e). *Laag en langdurig laag inkomen van huishoudens; huishoudenskenmerken.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83841NED/table?dl=B00FA>
- CBS. (2025f). *Bevolking; hoogstbehaald onderwijsniveau en regio.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85525NED/table?dl=B6A46>
- CBS. (2025g). *Bodemgebruik.*
<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/86211NED/table?ts=1768987840724>
- CBS. (2025h). *Voorraad woningen; woningtype, oppervlakteklasse, regio.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83704NED/table>
- CBS. (2025i). *Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner.*
<https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83452NED>
- CBS. (2025j). *Nabijheid voorzieningen.*
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80305ned/table?fromstatweb>
- CBS. (2025k). *Motorvoertuigen.*
<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85249NED/table?ts=1768989421454>
- Circle Economy. (2025). *The Circularity Gap Report Friesland.*
<https://friesland.circularity-gap.world/>
- GGD Fryslân. (2025). *Gezondheidsmonitor 19+.*
- PBL. (2018). *Sterke daling van potentiële mantelzorgers in de toekomst.*
<https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/sterke-daling-van-potentiele-mantelzorgers-in-de-toekomst>
- Planbureau Fryslân. (2024). *Verschil in Fryslân: de samenleving in zes klassen.*
<https://www.planbureau.frl/publicaties/verschil-in-fryslan-de-samenleving-in-zes-klassen/>

Planbureau Fryslân. (2024a). *Vraagdruk woningbouwcorporaties Fryslân*.
<https://www.planbureau.frl/nieuws/woningcorporaties-kunnen-minder-mensen-aan-sociale-huurwoning-helpen/>

Planbureau Fryslân. (2025a). *Monitor Sociale samenhang*.
<https://www.planbureau.frl/monitoren/meedoen-en-vertrouwen-van-de-inwoners-van-fryslan/>

Planbureau Fryslân. (2025b). *Monitor Werk*.
<https://www.planbureau.frl/monitoren/werk/>

Planbureau Fryslân. (2025c). *Monitor Klimaat en milieu*.
<https://www.planbureau.frl/monitoren/klimaat-en-milieu/>

Planbureau Fryslân. (2025d). *Monitor Natuur & Landschap*.
<https://www.planbureau.frl/monitoren/natuur-en-landschap/>

Provincie Fryslân. (2024). *Dashboard Prognose Bevolking en Huishoudens: Uitkomsten trendraming 2024-2050*. <https://staat-van-fryslan.hub.arcgis.com/pages/59f289c168b4409dba24044d868095eb>

Provincie Fryslân. (2025). *LISA werkgelegenheidsregister*.

Provincie Fryslân. (n.d.). *Circulaire Economie*. <https://www.fryslan.frl/circulaire-economie>

RIVM. (2024). *Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024*.
<https://www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/>

ROA. (2024). *Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA)*.
<https://roastatistics.shinyapps.io/AIStot2028/>

Planbureau Fryslân wordt gesubsidieerd door Provinsje Fryslân.

Planbureau Fryslân
Prins Hendrikstraat 8
8911 BK Leeuwarden
(058) 234 85 00
info@planbureau.frl
www.planbureau.frl

Colofon

Gemeente Ooststellingwerf: trends en ontwikkelingen' is een uitgave van Planbureau Fryslân, februari 2026.

Auteur

Sibilla Hoekstra

Met medewerking van

Arlette Bickel, Bernard Boorsma, Mandy Bosma, Ilse Ganzevoort, Siebren Kooistra, Gerian Kuiper, Chaïm la Roi